

d) s periodično organizacijo znanstvenih konferenc, posvečenih preizkušnji doseženih rezultatov in diskusiji o metodah in problemih študija izrabe tal.

5. Da bi to sodelovanje dobilo stalno obliko, pooblaščajo udeleženci konference prof. Kostrowicega kot člana Komisije za izrabo tal pri Mednarodni geografski uniji, da stavi predsedniku te komisije predlog, po katerem bi se v okviru te komisije ustanovila regionalna podkomisija za dežele, katerih predstavniki so se posvetovali v Varšavi; hkrati se udeleženci konference obvežejo, storiti vse potrebno, da bodo ta predlog podprli tudi Nacionalni komiteji Mednarodne geografske unije za njihove dežele.

6. Da bi geografe bolje seznanili z metodami proučevanja, ki so se uporabljale doslej, smatrajo udeleženci konference za koristno, da se gradivo s konference objavi, in se obračajo na Geografski inštitut Poljske akademije znanosti s prošnjo, da prevzame redakcijo in objavo tega gradiva.

II.

Udeleženci konference izražajo svojo zahvalo Poljski Akademiji za finančno podporo, ki je dovolila organizacijo konference.

III.

Udeleženci konference so sklenili poslati prof. L. D. Stampu, predsedniku Komisije za izrabo tal Mednarodne geografske unije, ki je bil pokrovitelj konference, telegram, v katerem zelo občalujejo, da se ni mogel konference udeležiti in mu pošiljajo izraze svojega odličnega spoštovanja.

Résumé: Conférence internationale sur les méthodes des recherches sur l'utilisation du sol, tenue en Pologne

S. Ilešič

L'auteur présente un rapport sur la conférence internationale consacrée aux méthodes des recherches sur l'utilisation du sol, tenue en Pologne du 30 mai au 8 juin 1960. Cette conférence, excellemment organisée par l'Institut de Géographie de l'Académie Polonaise des Sciences à Varsovie à l'initiative de M. le Prof. J. Kostrowicki, membre de la Commission de l'Utilisation du Sol près de l'UGI, a réuni des géographes spécialistes de la Bulgarie, Hongrie, République Démocratique Allemande, Tchécoslovaquie, URSS, Yougoslavie et Pologne. Après avoir entendu 10 rapports présentés par des représentants de ces pays et après avoir passé en revue les recherches polonaises de ce genre à l'Institut même ainsi que sur une excursion de 7 jours à travers la Pologne septentrionale et nordorientale, les participants de la conférence ont décidé de renforcer leur coopération dans ce domaine et de soumettre à la Commission de l'Utilisation du Sol près de l'UGI une motion selon laquelle une sous-commission régionale serait créée dans le cadre de cette Commission pour les pays dont les représentants ont délibéré à Varsovie. La résolution envisage aussi des échanges d'équipes scientifiques entre les différents pays.

MEDNARODNI SIMPOZIJ ZA MORFOGENEZO AGRARNE POKRAJINE V VADSTENI NA ŠVEDSKEM

Svetozar Ilešič

Med specialnimi simpoziji, ki so se vršili v nordijskih deželah pred in po XIX. mednarodnem geografskem kongresu v Stockholmu, je bil simpozij o morfogenezii agrarne pokrajine, ki se je vršil od 15. do 20. avgusta 1960 v malem zgodovinskem mestecu Vadstena ob vzhodni obali Vätternskega jezera, nekakšno nadaljevanje mednarodnega kolokvija z isto tematiko, ki je bil septembra 1957 v Nancyju in o katerem smo v »Geografskem vestniku« poročali (XXIX—XXX, 1957—1958, str. 172—175). Nekaj očitnejša razlika je bila samo v tem, da so med udeleženci kolokvija v Nancyju daleč prevladovali Francozi, medtem ko sta v Vadsteno dopotovala samo dva (prof. X. de Planhol, pobudnik nansijskega kolokvija in etnograf I. Chiva iz Pariza), pač pa je med 45 udeleženci bilo okrog 20 specialistov iz Zahodne Nemčije (med njimi najbolj znana imena, kakor W. Hartke, H. Jäger, A. Krenzlin, H. Mortensen, G. Niemeier, G. Oberbeck, K. Scharlau, O. Timmermann, H. Uhlig in drugi) in seveda kar 13 iz Švedske (med njimi predvsem prof. David Hannerberg, znani

etnograf prof. Sigurd Erixon in drugi). Na simpoziju je sodelovalo še 6 Angležev (med njimi J. H. Johnson, G. R. J. Jones in T. Jones Pierce), 3 Poljaki (prof. M. Kiełczewska-Zaleska iz Torunja, prof. M. Dobrowolska iz Krakova ter doc. St. Golachowski iz Wrocław), 2 Norvežana, 2 udeležena iz ZDA ter po 1 iz Finske in Jugoslavije. Zborovanje je otvoril prof. D. Hannerberg (Švedska), v predsedovanju pa so mu sledili W. Hartke (Nemška zvezna republika), Jones Pierce (Vel. Britanija), S. Plešič (Jugoslavija), H. Mortensen (Nemška zvezna republika), X. de Planhol (Francija) in M. Kiełczewska-Zaleska (Poljska). Organizacijsko sta simpozij pripravila asistenta Geografskega inštituta v Stockholmu Staffan Helmfrid in Sven-Olof Lindquist. Njima gre zasluga ne samo za dobro organizacijo, temveč tudi za prijetno okolje in vzdušje, v katerem se je vršil simpozij. Še posebno gre priznanje prvemu, ki je bil tik pred tem organizacijski sekretar celotnega kongresa v Stockholmu.

Na zborovanju je bilo prečitanih in prediskutiranih čez 30 referatov. O njih tu ne utegnemo podrobneje poročati, vrh tega bodo verjetno izšli v posebni publikaciji. Vsekakor se je tudi po vsebini simpozija poznalo, da je sestava njegovih udeležencev nekoliko drugačna kot je bila v Nancyju. Medtem ko je kolokvij v Nancyju dal živo pobudo za proučevanje mediteranske agrarne pokrajine, se o njej v Vadstenu ni nič govorilo. Še precej močneje kakor tam pa so stopili v osredje problemi starejših zgodovinskih razdobj, v veliki meri celo čisto agrarno-arheološki problemi. Poznala se je pač zelo aktivna prisotnost močno historično usmerjene nemške šole iz Göttingena (Mortensen, Jäger), ki ji je raziskovanje opuščeni srednjeveških kmetij (*Wüstenforschung*) eden izmed glavnih ciljev, vsekakor zelo važnih in zanimivih, vendar za razumevanje današnje agrarne pokrajine pogosto zelo postranskega pomena. Prav tako je razumljivo, da je močno prišla do veljave švedska šola prof. Hannerberga s klasičnim proučevanjem švedske zemljiške razdelitve prejšnjih stoletij (t. im. *solskifte* in *bolskifte*), ki pa je bila v toku preureditev 18. (*storskifte*) in 19. stoletja (*lagaskifte*) že skoraj povsod tako preoblikovana, da je v današnji pokrajini samo še tu in tam in to komaj zaznatna. Ne da bi hoteli zmanjšati vrednost, tehnost in potrebnost te vrste raziskovanj, smo vendar nekateri udeleženci simpozija izrazili svoje mišljenje, da bi bilo treba vsaj takšno pozornost posvetiti preobrazbam 19. in 20. stoletja, ki so za morfogenezo današnje agrarne pokrajine povečini pomembnejše, pa recentnim procesom izven klasičnih raziskovalnih področij Srednje, Zahodne in Severne Evrope, ki nam s svoje strani lahko olajšajo tudi razumevanje tamošnjih starejših procesov. Zato se nam je zdelo, da je bil referat prof. Hartkeja, ki je predstavil simpoziju svojo metodo proučevanja sprememb agrarno-socialne strukture v 19. in 20. stoletju (gl. poročilo »Socialna agrarna geografija« v tem »Geografskem vestniku na str. 268) prav prijetna izjema in koristna pobuda.

Med simpozijem sta bili dve enodnevni avtobusni ekskurziji. Na prvi smo prekrizarili Östergötland (zlasti okolico Linköpinga in Mjölbyja), na drugi Westergötland (Hushkvarna—Jonköping—Falköping—Skövde in nazaj). Na obeh smo temeljito spoznali mrtve (arheološke), pa tudi še žive sledove nekdanjih švedskih vasi, ki so se v toku velikih preobrazb 19. in 20. stoletja povečini razselile v razložene kmetije, pri tem pa vendar, čeprav v modernizirani in mehanizirani obliki, zadržale v svojem gospodarstvu pšenično osnovo. Spoznali smo tudi, kako se je pri tem poljedelska površina skrčila in se krči še dalje ter omejuje na najboljša tla (vsako leto opuste na švedskem povprečno 6000 kmetij), kljub temu pa se na njej stopnjuje pridelek. Čeprav bolj mimogrede, smo na teh poteh spoznali tudi svojevrstne poteze švedske industrializacije, ki tu ni otrok »premogovne« industrijske revolucije, temveč je mlajša ter zato tudi manj koncentrirana kakor v starih industrijskih področjih Evrope. Kakor v Stockholmu in povsod na švedskem, smo nadalje spoznali tudi tu visoke dosežke švedskega urbanizma ter švedskega turizma, ki je funkcijsko sicer zamrlim mestecem znal ustvariti izredno prikupno turistično okolje (Vadstena, Gränna), večjim mestom, ki jih je zajela

industrializacija (n. pr. Jonköping in Skövde) pa svojevrstne, po bližnjih višinah razmeščene turistične anekse, ki nosijo sicer skromno ime *Alphyddan* (»planinska koč«), a so nadvse moderni in udobni turistični hoteli.

Résumé: Symposium sur le paysage rural à Vädstena (Suède)

Svetozar Ilešič

L'auteur présente son rapport sur le symposium, consacré à l'étude de morphogénèse du paysage rural, tenu à Vädstena (Suède) en août 1960 (après le Congrès International de Géographie de Stockholm). Le symposium, présidé par M. D. Hannerberg et S. Erixon et excellemment organisé par M. Staffan Helmfrid et Sven-Olof Lindquist, était, dans une certaine mesure, la continuation du Colloque International de Géographie et histoire agraires, tenu en 1957 à Nancy. D'après l'avis de l'auteur, le symposium a très réussi, bien qu'il a poussé un peu trop au premier plan les problèmes médiévaux et archéologiques et un peu négligé les transformations que le paysage rural a subi au cours des 19e et 20e siècles, celles-ci étant pourtant d'une grande importance pour la morphologie du paysage rural d'aujourd'hui.

POSVETOVANJE O KARTOGRAFIJI

Vilko Finžgar

V dneh od 19. do 21. marca 1959 je bilo v Beogradu sklicano posvetovanje o kartografiji — prvo te vrste v Jugoslaviji. V poslopju zavoda »Geokarta« se je zbralo okrog 200 delegatov iz vseh naših republik. Posvetovanje se je dotikalo samo civilne kartografije, aktivno pa so sodelovali na njem tudi vojaški strokovnjaki Geografskega instituta JLA.

Delo tega posvetovanja bo najbolje razvidno iz prikaza referatov, ki so jih imeli kartografi, geodeti in geografi iz vse države. Hvalevredno je, da so bili vsi referati (15 po številu) natisnjeni in še pred posvetovanjem razdeljeni udeležencem, ki so se na ta način mogli vnaprej pripraviti na diskusijo. Iz teh referatov se bom tu omejil na tisto snov, ki zanima geografe.

Prvi referat, ki ga je imel Miodrag Petrović, se je dotikal »Pomena kartografskih del za razvoj države«. Važne ugotovitve tega referata so: ker se gospodarstvo napredne države danes brez točnih kart ne more pravilno razvijati, je nujno treba pričeti s sistematsko izmero države. Potrebno je, da gre kartografija pred potrebami, ne pa da se bavi z »gašenjem požarov«.

Prvi posel, ki bi ga bilo treba opraviti, je izdelava kart na osnovi že obstoječega geodetskega materiala numerične izmere, kajti za 35.000 km² so na razpolago podatki, po katerih lahko rekonstruiramo višinsko predstavo terena. Za velik del površine pa obstoje načrti, ki bi jih bilo treba le dopolniti s podatki vertikalne predstave. Za področje intenzivne gospodarske izrabe naj bi se izdelale karte 1:5000, za ostalo ozemlje pa 1:10.000.

Drugi: geodetsko delo naj se usmeri v osnovno izmero in se za vso državo izdelajo sodobni načrti in elaborati s podatki o zemljišču.

Dalje je treba nujno nekaj ukreniti, da se izšola dovolj velik kader kartografskih strokovnjakov in risarjev ter da se ti strokovnjaki, njihovemu težkemu delu primerno nagradujejo. Treba je nabaviti moderne kartografske pripomočke in stroje, da bi se delo pospešilo in pocenilo.

Drugi je bil referat prof. ing. Branka Borčića: Matematične osnove sodobnih kart z ozirom na jugoslovanske karte.

Borčić deli kartografijo na matematično, geodetsko, praktično in na reprodukcijo kart. Najprej je razložil osnovo poliederske projekcije, ki je vse do konca druge svetovne vojne služila pri izdelavi naših topografskih kart. Ker pa je izkustvo pokazalo, da je za kartografijo nujno imeti pravokotne koordinate točk na kartah, smo po vojni tudi pri nas uvedli kot mate-